

L'ART POVERA

Molts dels moviments que es desenvoluparen durant la dècada dels anys seixanta i setanta del segle XX, empraren tota mena de materials per a realitzar les obres: objectes de tota mena, materials industrials, materials degradables o transformables (gel, substàncies orgàniques), elements extrets de la natura (sorres, fustes, pedres), etc. L'ús de tots aquests elements, i les seves múltiples transformacions o presentacions, ha continuat essent experimentat al llarg de les últimes dècades del segle XX.

L'anomenat Art Povera o art pobre ha estat un dels moviments que, conjuntament amb el Land Art, adoptaren un posicionament concret respecte a l'ús de materials. Els artistes que podem incloure dins d'aquest grup utilitzaren generalment materials d'origen natural o materials industrials en brut. El terme povera no ve tant de la pobresa dels materials sinó de la simplificació en el procés de transformació d'aquests materials que, en molts casos, eren presentats sense ésser modificats, simplement eren escollits, col·locats, combinats. Podem dir que, per a l'art povera, els materials tenen importància per les seves pròpies qualitats (duresa, mal·leabilitat, rigidesa, flexibilitat, conductibilitat, propietats químiques, processos de transformació). En alguns casos fins i tot es concep, com passa en el land art, que els materials poden variar, degradar-se i modificar l'aspecte de l'obra. El povera pot utilitzar mitjans insignificants, materials del tot corrents sense que aquests siguin considerats pel seu valor material. L'elaboració d'aquests materials tampoc és important. Certament en el povera hi ha una certa reacció, no tan sols a la consideració de l'obra com a objecte únic, sinó a la modificació i artificialització dels materials originals, en un entorn social cada vegada més industrialitzat i tecnificat.

'Després de la Segona Guerra Mundial la ciutat de Torí va experimentar un profund procés de transformació en convertir-se en un nucli industrial gràcies a l'assentament de grans empreses. La bonança econòmica va atraure un gran nombre de treballadors d'arreu del país, una població immigrant que va començar a instal·lar-se en els suburbis urbans perifèrics, amb el consegüent canvi del paisatge urbà i social, i que amb el temps va tenir un pes específic molt important. La politització de la vida quotidiana, especialment remarcable en la segona meitat de la dècada dels seixanta, es va manifestar en la importància del Partit Comunista en aquells anys, en les revoltes dels estudiants, les manifestacions i les vagues dels treballadors i la creació de grups molt compromesos políticament, que fins i tot eren partidaris de la lluita armada.

En aquest context, alguns artistes van començar a examinar des d'una perspectiva crítica la seva pròpia actitud en la societat industrialitzada, qüestionant els models establerts per la tradició i el passat. Entre ells hi havia un grup d'artistes joves que, encara que mai es van arribar a estructurar com a moviment, van ser aglutinats per Germano Celant amb el nom de povera, un terme pres dels conceptes teatrals de Grotowski que va aparèixer per primer cop en el text del catàleg de l'exposició Arte povera - Im Spazio (1967). Celant definia l'arte povera com un art que materialitzava les percepcions sensibles i que rebutjava les jerarquies de les tècniques i dels materials. Així mateix, Celant atribuïa a l'artista el paper de "guerrilla warrior", ja que el seu treball era un gest social, un alliberament compositiu que apuntava a la identificació entre l'home i el món.'

OBRES

Comenteu quin tipus de materials s'utilitzen en aquestes obres i com han estat emprats.

1. Michelangelo Pistoletto, Venus dels draps, 1967. Reproducció de Venus clàssica en ciment recoberta de mida, draps. Veus 130x40x45 cm, instal·lació 150x280x100 cm.
2. Giuseppe Penone, Arbre d'onze metres, 1969-89. Cada un 516x45x45 cm.
3. Mario Merz, igló amb vòrtex, 1981. Tècnica mixta sobre tela, ampolla amb tub fluorescent i rames. Tela 280x280. Instal·lació 290x300x60.
4. Maria Merz, che fare? (Què fer?), 1968. Cera, tub lluminós fluorescent, receptacle de metall. 17,8x45x14,4 cm.
5. Mario Merz, Igló amb arbre, 1969. Tub de ferro, vidre, arbre, guix. Igloo 100 200 cm. arbre 320 alt.
6. Jannis Kounellis, Sense títol, 1969. Reixa metàl·lica i llana. 40x190x80 cm.
7. Luciano Fabro, Speculum italiae, 1971. Mirall, pomb, fusta.